No. 246. 1831.

ERFPASCHE COURANT.

Letterkundig en Weetenschappelijk

Nieuws- Blad.

Dingsdag den 13 September.

NEDERLANDT.

Door Z. M. zijn tot ridders van den Nederlandschen Leeuw benoemd de heeren *Lehnen*, lid van de tweede kamer der Staten-Generaal, *Hendrik Herman Elout* en *C. Kraemers*.

— Wij vernemen dat men alle onze voormaligen stellingen, en eenige voordeelige positien op onze binnenwateren versterkt en gewapend heeft, terwijl men nog met den prijzenswaardigsten ijver voortgaat deselve verder in genen gedachten staat van tegenweer te brengen; zoodat onze gouvernement het vaste voornemen schijnt gevormd te hebben, om van dien dag af, die onze kusten vijandig mogt naderen, denzelven onzes vorigen roem waardigen tegenstand te bieden. Met *vertrouwen, moed, volharding*, en daarbij het oog op onzen Hoogen Gebieder (de Voorzienigheid), de eenige die ons in dezen oogenblikken *openlijk* bijstaat, kunnen wij hoop voeden, met den aanblik eener *nieuwe* aanstaande *jaartelling*, eene inhoudt en heilspellende toekomst te beleven, dan bij den aanvang van dit jaar. — De woedeloosheid woedt in België van dag tot dag too; de klagten worden aldaar luider en menigvuldiger; — de troon van *Leopold* is reeds vernield, en kan ieder uur in een zakken; het Belgische ministerie is verloren; — de ministeriele wacht-roosters tweede drie keeren afgeloopen. De revolutie koopt *ingezinden* [illegible] dat [illegible] zich [illegible] Alles duidt alsdan eene andere ronde crisis aan, — terwijl dezerzijden bij [illegible] dat onze staats-lighaam zich onvermijdelijk *aan alle kanten* moet in verzetten. Men blijve echter voor het gezonde lighaam waken en ofhoewel wij voor de *revolutie-besmetting* gevrijwaard zijn, zal men echter te meer voorzorgen moeten gebruiken, als dat *beroerte* den geest geest; want dewijl dat lighaam reeds lang leevend bedoven lig, zoo zal het na zijnen dood eene *aanstekende walm* van zich geven!

— Uit Amsterdam wordt ons het volgende gemeld:

„Onder het hoogere publiek alhier wordt veel gesproken over den Koning en Hoogdezelfs volharding in het weigeren der 24 artikelen. De meerderheid der voornaamste handelaarzen zijn allen, volgens getuigenis van een der eerste onder dezelven, met den geest bezield, om thans nog, bij het tegenwoordige *statu quo*, zich hiertoe alle opofferingen gaarne te getroosten, dan bij den aanvang het verwijt te moeten hebben, van door den Koning nu, bij zijne weigering der 24 artikelen, niet met geld ter volharding bij te staan, de oorzaak te zijn geweest, dat Hollands handel de laatader word afgesneden. De gevoelens en handelingen des Konings worden hoog gewaardeerd, men weet, en dit verwekt eenvoud genoegen als het gemeenhoofd teboozemt, dat hoogstdezelve in deze pogenblikken meestal bijstand bestoeterd en opgerumd is. In een der laatste brieven aan onze afgezanten te Londen, de heeren *Falck* en *Gudin van Nyevelt* meldt Z. M. eigenhandig er hebben bijgevoegd: *dat Hij wel alleen staat, zonder menschelijke hulp, dikwijls geestelijk vertrouwde op de ondersteuning der voorzienigheid in zijne gerigte zaak, en op de bevestige trouw van zijne geliefde Noord-Nederlanders.*"

Men brengt dit in verband met het *Nederlandsch verbond*, hetwelk opgerigt is met het doel, om in dezen tijd aan den koning, zonder toevlugt tot geldleening of belasting, het aan geene middelen te laten ontbreken. Overigens, de gesprekken van den dag hier aan levendig, met opzigt tot het doorhouden der engelsche vloot, waarin men algemeen de zigtbare hand der Voorzienigheid erkent, indachtig, dat het vaderland door haar wellicht tweemaal reeds gered geworden. Immers, dan men de vrees, die het geld, zich op alle punten behoorlijk te voorzien, heeft, weet, dat de Engelschen het eerst zouden verschijnen, op Texel, bij Helvoet of aan de Schelde, voor heeft gerustelijk te kunnen afwachten. Dat overigens onze zeelieden den eevelmoedigen aanranders wel ontvangen zouden, zoo hij ons te nabij kwam, daarvan moge getuigen het schrijven van een onzer eerste scheepsbevelhebbers op de Schelde, dezer dagen aan een der meest geachte ingezetenen dezer stad: » onze vloot, zegt dezelve, heeft hare positie zoodanig genomen, dat de Engelschen zich waarschijnlijk wel wachten zullen vijandelijkheden te beginnen; en deden zij het, ieder onzer zou naarijverig wezen, om met alle den bodem het admiraalschip, of het eerste het beste engelsch schip dat opkomen mogt, aan te klampen en, op het voorbeeld van *van Speyk*, door den brand in het kruid te steken, beide de schepen in de lucht te doen vliegen en met derzelver wrakken de Scheide te stoppen." — Wij weten bij ondervinding, dat de taal onzer zeelieden geen ijdel gesnoef of loutere klanken zijn. De eer onzes lands is gerust hunnen arm aanbetrouwd, en deze gedachte, die op overtuiging is gegrond, draagt, terwijl zij de geestdrift verhoogt, met het bewust zijn van ons goed regt, tot het algemeen gevoelen bij, van te willen volharden met liever het uiterste af te wachten, dan onwaardig te bukken voor geweld en overmagt.

— Te Antwerpen is den 7 overleden de heer *Ellerman*, consul van Hanover, die zich door zijne hulpvaardigheid en menschlievendheid, bij verschillende gelegenheden, welke sedert het uitbreken der omwenteling in die stad zijn voorgekomen, heeft onderscheiden; waarvan hij ook door het verzorgen onzer gekwetste zeelieden, ten gevolge van de heldendaad van *van Speyk*, bewijs heeft gegeven. Alle schepen in de haven, zonder onderscheid van natien, hebben ten teeken van rouw hunne vlaggen halverstok laten waaijen.

— De heer *Goblet* was, gedurende de *mingere tijden*, minister van oorlog in België. Hierom heeft hij zich beklaagd, dat hij niet, als zijne opvolgers, eene beurs heeft kunnen maken. *Leopold* heeft ingezien, dat de brave man verongelijkt is geworden, en heeft hem drie weken tijd gegeven om, in het ministerie van binnenlandsche zaken, zijne schade in te halen.

— Uit Zwitserland schrijft men, dat aan den aanvoerder der muiters te Neuchâtel, *Bourquin* gezonden, zich aan den kommissarijs van den koning der Pruissen, den generaal *Pfuel*, heeft onderworpen. — Men twijfelt niet of de orde zal in dat kanton spoedig hersteld zijn.

— De cholera heeft zich ook in Smyrna en andere Asiatische steden geopenbaard. De Sultan had eene vloot met den Kapoedan Pacha naar Egypte gezonden, zonder dat men meer met dat oogmerk. Eenigen meenden om zich met de Egyptische vloot te vereenigen, en anderen, om den Pacha van Egypte te bevechten. Intusschen is de Turksche vloot, op de tijding dat de cholera in Egypte zoo hevig woedt, naar de Dardanellen terug gekeerd.

— Reeds in het begin van dit jaar had de Keizer van Rusland bepaald, dat ieder, die tot deelneming aan den opstand in Polen en Lithauen verleid waren geworden, doch binnen zeker tijdsverloop van zelve zoude tot hunnen pligt terug keerden en de beroerte onderwerping betoonden, van de gedreigde straffen, na ruimelijk van de verbeurdverklaring hunner goederen, vrijgesteld worden. Daar dit besluit ten gevolge van menigvuldige [illegible] van den opstand eene gunstige uitwerking had, zoo [illegible] om ten de hoofdzaken daarvan gedeelte te maken, [illegible] verlangd geworden. Thans heeft de Keizer bij besluit van [illegible] 16den october bepaald dat, aangezien alle diegenen, die [illegible] zijde nog niet onderworpen hadden, maar in den opstand [illegible] zich als zeerverbeterlijke oproerlingen betoonden, die [illegible] waanlig waren, de vroegere gunstige voorwaarden [illegible] zouden, en gestrenge gebeuren der bedoelde verbanning [illegible] moest gehandeld worden. [illegible] Er waren dan ook reeds een aantal hoofdschuldigen uit [illegible] jaar

de goederen der daarin vermelde edellieden in beslag te nemen, een van welke, die, met de wapenen in de hand gevangen genomen was, van zijnen adel ontzet, en veroordeeld is geworden om naar Siberie in ballingschap te worden vervoerd.

— De veldmaarschalk *Paskewitsch*, prins van Warschau, groot van Rusland, heeft aan 25 October de volgende dagorder van den keizer laten bekend maken:

» Soldaten! Gij hebt aan Onze verwachting beantwoord. Vrij hadden u de herstelling der rust in het opgeruide Polen, de verdediging des vaderlands aanvertrouwd, en gij betoondet u waardige voorvechters van deszelfs vrede en deszelfs eer. Naauwelijks uit Tauris en Adrianopel aangekomen, wist gij op ongehoorden afstand met eenen verbitterden vijand, alle zwarigheden te overwinnen, en door uwe onsterfelijke daden aan de oevers van den Weichsel, van den Bug en de Narew, in doorsnedene strijden, en op de vlakten van Warschau, de Russische wapens met nieuwen luister te omgeven. De uitkomst heeft uwe inspanning bekroond; het oproer is gedempt, het koningrijk Polen aan het Russische keizerrijk weder gegeven, en de overwonnenen zelfs, terwijl zij aan hunne onzalige oprukkingen een einde gemaakt zien, zegenen onze zegepraal.

Dappere krijgslieden! Den Schenker der overwinningen komt allereerst de lof toe; doch nadat wij Hem onze dankzeggingen toegebragt hebben, wenden Wij Ons tot u, in naam van het zegevierende en dankbare Vaderland. Rusland ziet op u, en, trotsch op uw bezit, bewaart hetzelve het aandenken aan uwe roemvolle daden in zijne jaarboeken. Gij vereenigt met de dapperheid nog andere uitstekende deugden van den echten soldaat: gematigdheid na de overwinning, zachtheid jegens de overwonnenen, verzoenlijkheid jegens den vijand, wanneer deze tot zijnen pligt wederkeert, leven en eigendom van den weerloozen landbewoner waren steeds heilig voor u. Soldaten! Houdt niet op, op deze wijs Ons vertrouwen in u te regtvaardigen, en nadat de vrede hersteld is, handhaaft de krijgstucht ten strengste in uwe gelederen, en bijvert u, om in het onderworpen land, gelijk als vroeger, de toegenegenheid tot u en de liefde tot orde, en liefde en verknochtheid aan Onzen troon, en de achting jegens Rusland te onderhouden. Gegeven te Petersburg, den 15 October 1831.

(Get.) Nicolaas."

— Sedert eenigen tijd verschijnt te Berlijn een bij uitsluiting aan de *cholera* gewijd dagblad; dat dan ook den naam dier ziekte voert. In dezelfs nommer van den 15den October vindt men de lijst der negen-en-veertig vreemde geneesheeren, die zich gehaast hebben, naar Berlijn zich te begeven, om er de *cholera* waar te nemen. Het zijn Franschen, Engelschen, Deenen, Beijerschen, Wurtembergers, Hessen, enz. Uit de opmerkingen, welke voornoemd blad omtrent de ziekte mededeelt, blijkt, dat de jonge lieden van 15 tot 30 jaren, wanneer zij aangetast worden, de meeste hoop op herstel geven; het getal dooden is sterker onder de kinderen. Van 50 jaren is de sterfte het sterkst. Derhalve is de cholera aan de algemeene wetten der sterfelijkheid onderworpen.

Het verdient opmerking, dat van 881 zieken, er 69 kinderen van het mannelijk geslacht, en slechts 50 meisjes zijn. Van 1000 personen, die door de cholera zijn aangetast, telt men er 71 onder de ambtenaren, geneesheeren, onderwijzers, kunstenaars, kooplieden, fabrijkanten, renteniers en hunne huisgezinnen, van dezelve zijn er 52 gestorven; onder de mindere ambtenaren, 26 zieken en 14 dooden; onder de werklieden, als wevers, enz., 515 zieken en 205 dooden; onder de schaitenvoerders 51 zieken en 45 dooden; de ambachtslieden 167 zieken en 119 dooden. Van de zieken-oppassers, de dragers en doodgravers zijn er slechts 26 gevallen van ziekte en 8 dooden geweest. Onder de militairen telt men slechts 18 zieken en 10 dooden.

— Fransche briefen, papieren of parijsch fondsen-mark zijn heden niet geworden.

's Hage, den 13den November.

De dag van heden was voor de Nederlandsche Hervormde gemeente te deeze stad een der belangrijkste, door de plegtige inwijding van het, door den heer *Bats* van Utrecht, in de Nieuwe Kerk alhier vervaardigd orgel. De Weleerw. Heer Predikant *Sanders* opende de plegtigheid met eene gepaste redevoering, waarna Z. Weleerw., namens de gemeente, den welmeenendsten dank betuigde voor de zorgvuldige zorg Zr. M. welke de gemeente met de noodige fondsen met lust willen begunstigen tot opbouw eener nieuwe kerk, waarvan thans het eigel werd ingewijd, en verzocht bij Z. K. H. den Prins van *Oranje*, die met Hoogstdezelfs tweeden zoon, Prins *Alexander*, de plegtigheid met hunne tegenwoordigheid vereerden, bij Z. M. den Koning de tolk zijner gevoelens en die der gemeente te willen zijn. De plegtigheid werd met afwisselend gezang en orgelspel besloten, terwijl de heer *Brachthuizer* van Amsterdam, tot bijwoning der inwijding alhier overgekomen, bij het bespelen van dit waarlijk schoon kunststuk zijn' reeds lang gevestigden roem bij vernieuwing luistervol handhaafde. Naar men vernoemt zal dezelve aanstaanden dingsdag een concert op het nieuwe orgel geven; men vleit zich, dat HH. KK. HH. hetzelve insgelijks met hunne tegenwoordigheid zullen vereeren.

Men zegt dat de Prinsen zich tegen den winter naar Brussel zullen begeven, ten einde het geboortefeest van H. M. de koningin bij te wonen.

Morgen zullen de twee kompagnien der 2de Bataafsche Artillerie-schutterij door Z. K. H. den Prins van *Oranje* geinspecteerd worden.

's Gravenhage, den 15den November.

Gisteren hebben de afdeelingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal hun onderzoek over de begrooting der uitgaven voortgezet, en sommige derzelve zullen morgen dat over het ontwerp betreffende het personeel en de patenten, aanvangen. Binnen weinige dagen verwacht men de openbare beraadslaging over het ontwerp van wet tot uitvoering der tot regularisatie van een kapitaal van een millioen guldens, welke de leening à 5 percent ten verleden jare meer dan de ramming had opgebragt.

De antwoorden der Regering op de bedenkingen der leden van de Tweede Kamer tegen deze ontwerpen zijn ingekomen. Uit die ten aanzien der schatkist-biljetten blijkt, dat het doel der wet is niet eene geheele wegneming van dat papier, maar om het getal, hetgeen men erkend heeft, dat met den omloop verbonden is, zoo veel mogelijk te beperken, en het vertrouwen op dat papier zoo veel mogelijk te verlevendigen; dat het steeds een onderwerp van overleg der Regering uitmaakt hetzelve geheel in te trekken, zoodat men vermoedt geene afzonderlijke intrekking daarvan of daarstelling van ander, geschikt, om die biljetten te vervangen, te moeten voorstellen; dat men zich bij deze voordragt bepaalt tot middelen van opbouring, met het ernstig voornemen, om, mobiele mogelijk, maatregelen van geheel herstel voor te dragen; dat, eindelijk, het ontwerp strekt om de bestaande ongelegenheden, welke in het bestaan der schatkist-biljetten zelve zijn gelegen, te matigen, in zoo verre als de omstandigheden toelaten. Bij deze antwoorden zijn gevoegd: 1°. een overzigt van de operatien ten aanzien der schatkist-biljetten op 1 October 1831, waaruit blijkt dat er voor ƒ 8,500,000 in portefeuille, en ƒ 6,301,850 in omloop waren, dus dat ƒ 15,000,000 is gereedeld, en 2°. eene aanwijzing der veranderingen welke de Regering in het ontwerp heeft toegestaan, doch die den inhoud daarvan niets veranderen. Er wordt daarbij bepaald, dat de uitgifte biljetten, welker eerste afbetaling in Januarij 1833 zal aanvangen, geene renten meer zullen geven na de maand in welke de uitloting heeft plaats gevonden, en in welke ook openbare aankondiging van de uitgetrokken nommers zal plaats hebben; zij zullen dadelijk na derzelver afbetaling ter algemeene rekenkamer worden overgebragt om te worden vernietigd, van het bedrag der vernietigde schatkist-biljetten zal aan de Staten-Generaal worden kennis gegeven.

De antwoorden omtrent de voordragt tot verhooging van het kapitaal in obligatien à 5 percent, hooger vermeld, luiden, dat de leening heeft opgebragt ƒ 13,660,000, zoodat de daarstelling van ƒ 3,500,000 obligatien, er voor de eerstvolgende recepissen een te kort van het millioen gulden bestond, straks de voorgedragene wet zal voorzien, en dat het beloop der recepissen ten behoeve der schatkist geschonken, beloopt ƒ 176,640, welke ook in obligatien, ten minste wanneer de voordragt mogt worden aangeboden, zullen worden verwisseld.

Men is eerlang de antwoorden op de ontwerpen omtrent de Rekenkamer en de schuld in het Amortisatie Syndikaat wachtende.

— Men vernoemt dat bij eene resolutie van den minister van Financien, van den 14den dezer, den gouverneur in zuidholland, dat uithoofde van het aanhangig zijn van een voorstel van wet omtrent het personeel, de aanschaffing van het benoodigde materiael voor de personele belasting van 1832, onraadzaam wordt geacht. Van de andere zijde is te kennen gegeven dat die voorgestelde nieuwe heffingen omtrent de heffing van het patentregt, niet van dien aard zijn, om de aanschaffing van de benoodigde stukken uit te stellen.

BELGIË.

Brussel, den 12den November.

De heer *Vandenpeereboom*, is, door de kiezers van het district Antwerpen, in plaats van den heer *Osgood*, welke van die verkiezing bedankt heeft.

— *De Courrier de la Meuse* (het blad der geestelijkheid) geeft wegens de dooreen dagblad *l'Industrie* medegedeelde tijding, dat de Prins de Ligne de regeringen heeft, den abt *Stevens* de hoogste rang te doen toekennen van Plenipotentiaris te erkennen (zie ons nommer van *Zaterdag*) de navolgende uitleggingen

» Daar moet, wil het kapittel iemand voordragen, te voren eene verkiezing plaats gehad hebben, dewijl er nu zulk eene verkiezing niet heeft plaats gehad, kan er ook niets aan de voordragt wezen, welke dien ten gevolge zeer ongepast zijn? Wat worde dan het overige van dit tijdperk en de bovenstaande gevolgtrekking, welke de correspondent er uit maakt, » dat het hof van Rome het alzoo dan ook met de overige mogendheden eens zoû zijn, om het werk dezer revolutie noch goed te keuren, noch te erkennen.

Het hof van Rome of lieven de Heilige Stoel heeft de in dit land voorgevallen politieke gebeurtenissen noch goed te keuren noch te erkennen; de H. Stoel neemt de zaken aan gelijk ze zijn, en de gevolgen er van zijn, Gode zij dank, niet van de aard om den H. Stoel te bedroeven, aangezien zij de katholieken bevrijd hebben van het drukkende juk, dat onder het gouvernement van koning *Willem* drukte (!?).

— Gisteren is op het plein voor de Sint Gudula plaatsgevonden, doch daarna door een commissaris van politie afgeschreven geworden, de volgende notice:

» Met permissie der regering, zullen, heden 10 November en volgende dagen, in de zaal van het *Foreign-Office* te Londen, de vijf groote physici van Europa, bekend sedert de beroemde goochelstukken van 1815, de eer hebben, het publiek eene representatie te geven van eene onafgebroken reeks van tours d'adresse, spelen met de bekers, goochelstukken, enz., enz., welke Europa verwonderd hebben en onder den naam van *protocollen* bekend zijn. Deze stukken zijn al sterker en sterker; gevolgd van de *echtsten artikelen*; blijspel met zang, waarin de pallas van de troep, prins *de Talleyrand*, het aria: *Fiez-vous, fiez-vous aux vains discours des hommes* zal zingen."

» Na dat stuk zal worden ten tooneele gevoerd: *De 24 artikelen of het vergoochelen van België*, een sterk stuk, zonder secondes.

» Het spektakel zal besloten worden door *de Groote Pantomimagorik* of *de Engelsche vloot*. Het publiek wordt verwittigd van niet te verschrikken, want het is slechts eene zins-begoocheling, om oude lieden, vrouwen en kinderen bang te maken."

FRANKRIJK.

Paris, den 9den November.

De president van den raad van ministers, laat langzamerhand het geschandaal van eene promotie van pairs varen. Het schijnt, dat de opposite daarvoor [illegible] behouden zoe.

— Wij lezen in het dagblad *le Tems*: » Het is thans zeker, dat Holland ernstige zwarigheden tegen het aannemen der 24 artikelen maakt; wij zeggen Holland, want er is thans zoo zeer geene kwestie meer van Koning *Willem*, maar wel van het Hollandsche volk en bijzonder van de Staten-Generaal. Eene zeer drukke wisseling van notes heeft tegenwoordig tusschen Holland en Engeland plaats en daar is eene zeer levendige discussie over de traktaten van 1814 en 1815 gerezen. Het kabinet van Koning *Willem* eischt de door Holland aan Engeland gedane cessien, te weten, de Kaap de Goede Hoop en Demerarij, terug.

» Eene zaak verdient opmerking. De Koning van Holland spreekt van tegenstand van zijn volk tegen het aannemen der protocollen en de Unie van Gent voor Polen te kunnen doen, en de denkwijze der oude Hollanders niet te beleedigen. Zoodanig deze souvereiniteit des volks, welke het absolutismus in Europa ontkent, zich zelfs onder de alleenheerschers vertoont. Zij is in Rusland gebiedend, magtig en zou zelfs het leven van den Czar bedreigen."

Van Algiers wordt, onder dagteekening van den 22sten Oct., het volgende gemeld:

» *Mouctaphy-Ben-Omar*, die tot bey van Oran benoemd is geworden, is, ten gevolge van eenen twist, welken hij met den generaal *Boyer* gehad heeft, binnen onze muren terug gekeerd. Oran, door dezelfde talrijke ingezetenen verlaten, telt tegenwoordig slechts 50 echt Fransche huisgezinnen, eenige Portugesche familien en eenige Bemmerabes (eene duistere en arme volks-klasse). De, op last van generaal *Boyer* doodgeschotene personen, zijn Marokkaansche onderdanen; twee hunner waren rijke, te Oran wonende kooplieden. Men denkt, dat de keizer van Marokko genoegdoening over deze daad van gestrengheid zal vragen."

— Mevr. *Delille*, weduwe van den vermaarden vertaler van *Virgilius* en van *Milton* is, na eene lange en smartelijke ziekte, alhier overleden. Zij had het geringe, haar door haren echtgenoot nagelaten vermogen besteed, om een gedenkstuk voor hem te doen vervaardigen en eene pracht-uitgave te doen van het dichtstuk *l'Imagination* (de verbeelding), waarvoor de schrijver steeds eene groote voorkeur betoond had.

— Volgens een onzer dagbladen, zou de keizer van Oostenrijk het oogmerk gehad hebben, om den heer *Casimir Perier* zijne tevredenheid te betuigen, door hem de insignien van het Groot-Kruis der ridder-orde van Sint Steven op te dragen, maar nu de graaf *d'Appony*, deswege geraadpleegd zijnde, dit ontwerp hebben doen mislukken.

— Daar zijn verscheiden Fransche agenten naar Engeland gezonden, ten einde de wijze op te nemen, welke het Engelsche gouvernement bij het leggen der ijzeren spoorwegen in acht neemt.

— *De Gazette de France* bevatte gisteren een artikel waaruit wij het volgende overnemen:

» Het is thans zeker, dat de vrede niet gestoord zal worden. Een ieder bespeurt thans duidelijk, hetgeen wij vijftien maanden geleden zeiden, dat er geen afval van wege Europa te duchten is en dat geene der partijen eenen burger-oorlog verlangt. Het ministerie nu denkt, dat dezelfde bezorgdheid daarmede eindigt, moeten, daarmede begint zij. Alle gemoederen, vrij van hersenschimdige ongerustheid, zullen zich nu eetst met onzen wezenlijken toestand bezig houden. Schrikbewind, heilig verbond, de zaak der Bourbons, oproerigheden, enz., zullen verder tot geene slotredenen strekken, welke de ministers bezigen zullen, om de maatregelen te verdedigen. Wij bevinden ons in eenen staat van kalmte en hebben regt, om de vervulling van alle de beloften van het charter te vorderen. Thans moeten zij met gewelt, volgens de algemeene grondbeginselen en in de algemeene belangen der maatschappij regeren.

De vijftien laatst afgeloopen maanden zijn bestemd geworden, om alles af te breken, wat het liberalismus aangetast had. De gelijkheid van den troon, de godsdienst van den staat, de groote collegien, de onafhankelijkheid van het priesterschap, alles in omverpe geworpen geworden. Het gouvernement van het liberalismus heeft derhalve vijftien maanden lang van het wezen der restauratie geleefd. Dit wezen of bestaan is verslonden; daar zijn geene grieven meer te verhalen, geene declamatien tegen de ondergang aan te kanten meer. De revolutie zal thans van haar eigen wezen, van haar eigen aanleg, moeten leven. Men zal nu eens zien, welke hulpbronnen zij in zich zelve zal vinden en zij tot haar eigen beginselen, tot hare eigen leerstellingen beperkt en in noodzakelijkheid is, om eene nieuwe maatschappelijke orde op te bouwen te arbeiden, eener aan het volle besef harer regten en harer eischen en van alle geestverdelgingen bevrijde natie.

Zoodanig is het lot van ieder gezag, dat uit den triumf der herstogten ontstaat en bij gevolg genoodzaakt is, die te voldoen. De herstogten eenmaal voldaan zijnde is dezelfs zending vervuld en men moet er zich voor wagten, [illegible] toe te stellen, al ware het slechts om nieuwe voedsel te verschaffen aan den woedenden, welker aard is die te vernietigen.

Tot dusverre heeft het ministerie van den heer *Périer* niets anders gedaan, dan deszelfs tegenstand tegen de kontrarevolutie voort te zetten. Eerst van nu af zal men, hetzelve als gouvernement kunnen beoordeelen. Eerst nu derhalve zal men de grondbeginselen van het liberalismus kunnen waarderen en zal men weten of het dan heeft *Périer*, met bijstand zijner leerstellingen, mogelijk is om, gelijk hij beloofd heeft, *veel gezag met veel vrijheid te vereenigen.*

» Er wordt veel gesproken van de regtvaardigheid onzer zaak, als » of, op dien grond, God ons hun worden verwierf. Dit was, » bij de meest regtvaardige zaak, de gewoonte der voorvaderen. » Zij wisten dat natien, even als bijzondere personen, altijd schul- » dig zijn voor God, en dat menigmaal de boeten het werktuig zijn » van Gods straffende hand, welke men niet kan, het verwachten » van regt, maar veel beroep en bede, en *dank* om *genade* ont- » wapenen moet.

» God zij onze bondgenoot, zegt men, gelijk Hij die ooit moeten » was. — Dan zij men, [illegible] der eere van het ongeloof, aan de » voorwaarden getrouw, waarop het bondgenootschap [illegible] geloof » der Canaans en huldigung van [illegible] tot bond- » genoot te hebben, enkel in zoo ver men [illegible] bondgenoot be- » hoeft, is een dankbeeld waarbij, om niets meer te zeggen, Gods » heiligheid als het ware [illegible]

Nederlandsche godsdienst.

Het erkennen der Goddelijke bescherming in den geest der laatstbij hierboven aangehaalde woorden, [illegible] ons gevolgen, verre beneden eene geheele ontkenning dier bescherming. De aanbidding van den mensch, die het Opperwezen aanroept, alleen in zoo [illegible] Het als strijdgenoot behoeft, verschilt, in [illegible] der zaak, niet met eene godslastering. Maar juist [illegible] onderscheiden, wanneer men in anderen bespeurt, dat zij den blik [illegible] dan deze gevolgen, is een zachtstegenoemde, niet liefderijk [illegible]

LETTERKUNDIGE BERICHTEN.

De tegenwoordige middelen [illegible] van Oranje en zijne [illegible]

door

DIRK VAN HOOF,

BREDE VAN KEMPEN.

Deze aankondiging dient, noch [illegible] meer bekend te doen worden, noch [illegible] te prijzen. Het eene is evenmin noodig als het andere. De spoedige verschijning van eenen *derden druk* bewijst, dat het [illegible]

voelen dat des dagbladschrijvers vóór geweest is, en een kunstvoortbrengsel, aan hetwelk zulk een eenparigen en welverdienden lof te beurt viel, kan dien der periodieke geschriften gemakkelijk ontbeeren. Wij mogen intusschen niet onopgemerkt laten, dat de dichter door de veranderingen en toevoegsels, de derde uitgave zijns dichtstuks niet alleen eene vermeerderde, maar zelfs eene verbeterde editie deed zijn. Deze *tiendaagsche veldtocht* is een lauwer meer in den reeds zoo gewonnen krans des begaafden dichters.

Het was ons een genoegen, den heer Baert van Kerren met de uitgave dezes dichtstuks belast te zien. Wij herinneren ons nog te levendig hoe de verdienstelijke Boekhandelaar, door de uitgave van menig geschrift, tot in de uiterste oogenblikken, in België, de geregte zaak gediend heeft; dan dat wij niet zouden wenschen, dat zijn oud Vaderland hem moge schadeloos stellen voor de daarbij geleden verliezen en gedane opofferingen. Mogten onze Hollandsche schrijvers en dichters daartoe medewerken, en den, door geene mogelijkheden af te schikken, man verder in staat stellen, den roem den Hollandsche drukpers tegen vreemden te handhaven.

BRIEFWISSELING.

Wij hebben ontvangen een brief uit *Rozendaal* van den 9den dezer, bevattende klagten over het *drukkende;* maar voornamelijk over de *onbillijke verdeeling* der inkwartiering. Wij kunnen dien brief niet in deszelfs geheel opnemen; doch deze gelegenheid ook niet ongebruikt voorbij laten gaan, om de aandacht van plaatselijke of gemeente-besturen op dit, voor den ingezetene belangrijk onderwerp te vestigen. Bleek te lang hebben, vooral op het platte land ook in deze misbruiken bestaan, die bij het voorbijgaan van den regel in andere opzigten bevoorregenden inwoners, het gewigt van dien last op de middel- en geringere klasse met des te meerzwaarte deden drukken. Menig een, met aanzienlijke en rijke bedieningen bedeeld, zag het laatste jaar voorbijgaan, zonder *zelfs het geringste* aandeel in den opgelasten last te hebben gedragen, terwijl andere ambtenaren, of burgers, bij een slechts matig inkomen, gedurende dien tijd, door den last der inkwartiering, tot het doen van opofferingen genoodzaakt waren, die, in vergelijking hunner bezolding, aanzienlijk genoemd mogen worden. Het is niet te ontkennen, dat zulks eene verregaande onregtvaardigheid is, welker verdelging onder de pligten der Regenten behoort. Wij hopen, dat deze wenk te dien einde niet zal verloren gaan, kundende wij anders, ter verduidelijking onzer bedoelingen, bijzonderheden aanvoeren, die wellig minder aangenaam dan deze *algemeene* aanmerkingen zouden zijn.

SCHOUWBURG TE BREDA.

Op Woensdag den 16 November 1831. DE SCHUTTERS IN GARNIZOEN, oorspronkelijk Blijspel met Zang in twee bedrijven, door wijlen den Heer *J. C. Westerman*; voorafgegaan door GESNER, of *Het Zwitsersch Huisgezin*, oorspronkelijk Blijspel in *drie* bedrijven, door wijlen den Dichter *A. J. Zubli*, met deszelfs noodige veranderingen. Voor den aanvang van *De Schutters in Garnizoen* zal het laatdoenlijk afscheid van den jeugdigen Dichter *Westerman*, vóór zijn vertrek naar het leger, in de Amsterdamsche afdeeling der Hollandsche maatschappij van Kunsten en Wetenschappen uitgesproken, worden gereciteerd.

TE KOOP

Een, komplete CAISSON-WAGEN, naar het model gemaakt voor een zeelen prijs. Te bevragen bij H. VAN SON, Mr. Smid op de Boschstraat te *Breda*.

Te Koop een koppel extra mooije licht bruine Meckelenburger MERRI-PAARDEN, te bevragen te 's Hage, bij A. DOEMEN, Mr. Voerman, wonende aan de Vuchterpoort. -- Brieven franco.

TE KOOP.

Een Zwart Merrie PESPAARD, met twee witte achterpooten, oud 6 jaren; te bevragen bij den Heer J. LAPPAYE, op de Dijk te *Utrecht*.

** Bij den Ondergeteekende zijn wederom in voorraad en te bekomen eene aanzienlijke quantiteit HEESTERS en PLANTSOEN, van de en zijne fraaiheid, snelle wasdom, levendig groen en deugdzaamheid, aan hekken, bekend. Eschdoorn, niet Esschenblad; Acacia, Gouden Regen, Meidoorn, Beuken, Iepen, Linden, Populieren, Wilgen, Sparren, Dennen, Lorkenbomen, Kastanjebomen, Amerikaansche Eiken, Amerikaansche Noten, Gouden Regen, Meidoorn, Beuken, Iepen, Linden, Populieren, Wilgen, Sparren, Dennen, Lorkenbomen, Kastanjebomen, Amerikaansche Eiken, Amerikaansche Noten.

Na de menigvuldige proeven, nu sedert verscheidene jaren achtereen door kundige liefhebbers en het vak der Boomkweekerij in alle Provincien van ons Vaderland, met deze boomsoort in het groot gemaakt, en de gunstige uitslag, die dezelve over het algemeen gehad hebben, bewijzen hij hare eigenaardige herhaling te vreden van de voordeelen, aan de kweeking van dezelve verbonden, dit jaar zulk meer dan gewoon Plantsoen, dat deze Meerbeziboom dit jaar zulk een voorbeeldigen groeikrachtigen dag heeft gelegd, dat dezelve hem de verzendene Planten in schoonheid en deugdzaamheid alles overtreffen, wat hij in vorige jaren heeft afgeleverd; daarbij bijzonder uitmunten.

Nogmaals MEERBEZIEBOOMEN, tot opvoeding van de Zijdewormen geschikt en voor welks aankweeking hem door de loffelijke Huishoudelijke Maatschappij te Leyden eene remuneratie of blijk van aanmoediging is toegelegd, is hem eene, nooit zeker in dit land gezaaide, verzameling der fraaiste en fijnste geënte boomen voorhanden, alsmede groote aantal Sauvageons of ongeënte Kweekheesters en Plantsoen. Door met deze boom, niettegenstaande alles, wat vroeger door onkunde daartegen is aangevoerd, in onze gronden weêrstaat en de strengste winters doorstaat, zoo biedt hij ook dezelve aan, vooral aan hen, die door het in 't groot aankweeken van deze boom het in werking brengen van de Zijdeteelt, waartoe Limburg, de Noordbraband, Gelderland, bij uitstek geschikt zijn, eene welstand aan hun Vaderland willen bewijzen, aan hun, die met dit voornemen, van deze Boom uitgebreide plantagien willen aanleggen, biedt hij niet alleen eene billijke vermindering aan, op de prijs hierna bepaald, der geënte boomen, niets meer dezelve bij veelbeeld bij duizend stuks neme, maar bovendien is hij bereid, aan zoodanige liefhebbers, alle de onderrigtingen mede te deelen, die hem vroeger onderzoek en eigen ondervinding hebben doen verkrijgen, zoo in het aankweeken van de geënte Moerbezieboomzelve, als in het opvoeden van de Zijdewormen en alles wat de Zijdeteelt betreft.

Ook zijn bij hem in voorraad, GELDERSCHE CANTHOS of zoogenaamde *Christusdoorn*; deze, weinig in ons land aangekweekte fraaije soort van MIMOSA, is van deszelfs levendig schoon groen en lange doorns, tot fraaije en ondoordringbare heggen zeer geschikt.

PRIJZEN.

Zeer Negunda, lang 1 El . . . . f 2,50 per 100 stuks.
Dito dito, gesnoeid of gesneden *extra fraai* . . . a 5,00 . . . dito dito
Dito dito, kweekheesters . . . . f 2,50 à 5,00 . . . 25 dito
Dito dito, heesters . . . . 30 à 50 Cents à stuk.
Witte geënte Moerbezieboomen, à Teuitje de rose (Rosenblad) f 5,00 per stuk.
Dito ongeënte dito, zoogenaamde Sauvageons f 5, 7 en f 20. per 100 stuks.
Gleditia Triacanthos . . . . 35 à 50 Cents per heester.
Dito dito . . . . f 5 en f 10 per 100 stuks.
Balsemsparren, Acasia-heesters enz.

Alles franco 's Bosch.

Op den Buize *Ruwenberg* te *St. Michiels-Gestel*, Provincie *Noord-Brabant*.

H. BERAIL.

** Bij S. DE VISSER, Boekverkooper in *'s Gravenhage*, is van de pers gekomen en alom verzonden:

PIETER VREEDE DE VERMOORDE.

NEDERLANDSCHE *de afscheiding van België* tot behoud en voorspoed opgeroepen door de kracht harer ontwikkelde hulpbronnen. Prijs 75 Cents.

Dit belangrijk stuk is van Gouvernementswege met gaan nader onderzoek vereerd geworden -- en is de belangstelling van ieder regtgeaard Nederlander overwaardig.

** Bij TEN BRINK en DE VRIES, te *Amsterdam* is van de pers gekomen en alom verzonden de TWEEDE DRUK van de volgende *Geestige Werken* van AREND FOKKE SIMONSZ:

I. VERZAMELING van eenige, hier te lande gebruikelijke SPREEKWOORDEN, op eene vrolijke, vermakelijke en gemeenzame wijze verklaard en opgehelderd. *Elk is een dief in zijne neringe. 't Is al geen goud wat er blinkt. Practica est Multiplex. Qui t'enseigne vend. de markt leert men de kooplien kennen. Point d'argent, point de Suisse!* geen geld geen Zwitsers. *Die niets zijn wil, wil een valk te zijn.*

II. Nagelaten VERHANDELINGEN en STUKKEN van onderscheiden aard, als: *Het leven is een Droom. Over Waken, Droomen* en *Slapen* en den *magnetischen Slaap.* — Over het *Dierlijk Magnetismus.* — Het *Horoscoop* der *Staatkundige, Politieke* en *Oeconomische Wereld*, betrokken in slagschaduwen. — *Nieuwe, nieuwe en nieuwste Gedenkingen* over het menigvuldig en merkwaardig gebruik van het woord *Beschouwen.* — *Gedachten* over sommige *zuivere Verhevelingen.* — *Ontwerp* van een *nieuw formulier* van *Nieuwjaar-wenschen*, etc. etc.

Beide deeltjes zijn met een net en helder letter op post-papier gedrukt, en versierd met caricatuurplaten en vignetten. De prijs is bij inteekening, f 2,50 — bij intekening f 3,00. Op *velin papier* is nagenoeg klein gedrukt. Afzonderlijke *deelen* worden niet verkocht.

Bij J. P. HOUTMAN, Steendrukker te *Utrecht*, wordt uitgegeven:

I. De Tegenwoordige Staat van het Aardrijkskundig, Staatkundig en Burgerlijk Bestuur der Provincien van de Belgische Stelling met Nederlandsche Vlaanderen, van Antwerpen, Limburg, Luxemburg, Namen, Henegouwen, Brabant, Oost- en West-Vlaanderen.

II. De HOOFDWACHTEN van Tilburg, Oosterwijk, Utrecht en Rozendaal.

III. De COSTUMES of UNIFORMEN van de onderscheidene Nederlandsche Korpsen.

Deze Plaatwerken zijn ook te bekomen te *Breda* bij BROESE & COMP. en bij de beste Boekhandelaars in de voornaamste Steden.

Te Breda, bij BROESE & Comp., Boekdrukkers en Boekverkoopers.